

## **TASVIRIY SAN'AT SABOQLARI: INSONIYLIK VA GO'ZALLIKNING ENG SAMIMIY TARG'IBOTCHISI**

*Umirkulova Gulnoz Xidirovna*

*Jizzax viloyati pedagogik mahorat markazi*

*Metodik xizmat ko'rsatish bo'limi*

*Tasviriy san'at va chizmachilik fani metodisti*

**Annotatsiya:** *Maqolada tasviriy san'atning inson kamolotidagi o'rni va uning shaxs ma'naviy-axloqiy rivojlanishiga ta'siri tahlil qilinadi. San'at asarlari orqali insoniylik, mehr-oqibat, go'zallik va boshqa ezgu fazilatlarning qanday targ'ib qilinishi, shuningdek, san'at darslarining o'quvchilarda nafaqat badiiy didni, balki axloqiy qarashlarni shakllantirishdagi ahamiyati ochib beriladi. Maqolada tasviriy san'atning insonning ijodiy salohiyatini rivojlantirish, dunyoga keng va chuqurroq qarashga o'rgatish hamda uning hissiy intellektini oshirishdagi roli yoritilgan. Tasviriy san'atning jamiyatda tinchlik, bag'rikenglik va insoniylik qadriyatlarini mustahkamlashda muhim vosita ekanligi ta'kidlanadi.*

**Kalit so'zlar:** *tasviriy san'at, insoniylik, go'zallik, estetika, tarbiya, ma'naviyat, ijodkorlik, hissiy intellekt, badiiy did.*

## **LESSONS OF FINE ARTS: THE MOST SINCERE PROMOTER OF HUMANITY AND BEAUTY**

*Umirkulova Gulnoz Khidirovna*

*Jizzakh Regional Center for*

*Pedagogical Mastery Department of*

*Methodological Support*

*Methodologist in Fine Arts and*

*Drafting*

**Annotation:** *The article analyzes the role of visual arts in human development and its influence on the spiritual and moral growth of an individual. It explores how works of art promote virtues such as humanity, compassion, and beauty, and highlights the importance of art classes in shaping not only students' artistic taste but also their ethical views. The article also sheds light on the role of visual arts in developing a person's creative potential, teaching them to see the world from a broader and deeper perspective, and enhancing their emotional intelligence. It emphasizes that visual arts are a crucial tool for strengthening values like peace, tolerance, and humanity in society.*

**Keywords:** *visual arts, humanity, beauty, aesthetics, upbringing, spirituality, creativity, emotional intelligence, artistic taste.*

Inson hayoti faqatgina moddiy ehtiyojlar bilan cheklanmaydi. Uning qalbi va ruhi ham oziqlanishga muhtoj. Bu ehtiyojlarni qondirishda esa san'atning o'rni beqiyosdir.

Ayniqsa, tasviriy san'at – ranglar, shakllar va chiziqlar vositasida insonning ichki dunyosini, his-tuyg'ularini, orzu-umidlarini aks ettiruvchi noyob vositadir.

Tasviriy san'at shunchaki chiroyli suratlar chizish yoki haykallar yasashdan iborat emas. U insoniylikning asl mohiyatini ochib beradigan, qalblarni ezgulikka chorlaydigan va dunyoga go'zallik nuqtai nazaridan qarashga o'rgatadigan samimiy targ'ibotchidir. U bizni tabiatga, insonga va borliqqa mehr bilan qarashga undaydi. San'at asarlari orqali biz turli davrlar, madaniyatlar va insonlarning hayot tarzi bilan tanishamiz, ularning shodlik va qayg'ulariga sherik bo'lamiz.

Shu sababli, tasviriy san'at darslari nafaqat badiiy ko'nikmalarni rivojlantiradi, balki o'quvchilarda chuqur axloqiy qadriyatlarni – mehr-oqibat, bag'rikenglik, hurmat va ezgulikni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu darslar insonni yaxshiroq, ma'rifatliroq va hayotga teranroq qaraydigan qilib tarbiyalaydi. Tasviriy san'at saboqlari o'quvchilarni faqatgina rasm chizish texnikasi bilan tanishtirishdan tashqari, ularga chuqurroq, ma'naviy va ruhiy tarbiya berishga

xizmat qiladi. Bu darslarning inson kamolotidagi ahamiyatini bir necha jihatdan ko‘rib chiqish mumkin.

1. Estetik didni shakllantirish: Tasviriy san‘at darslari o‘quvchilarni go‘zallikni ko‘rishga va uni qadrlashga o‘rgatadi. Ranglar uyg‘unligi, shakllar mutanosibligi va kompozitsiya qonunlari bilan tanishish ularda estetik did va go‘zallik hissini rivojlantiradi. Natijada, ular nafaqat san‘at asarlaridagi, balki atrof-muhitdagi tabiat manzaralari, arxitektura yodgorliklari va oddiy buyumlardagi go‘zallikni ham ilg‘ashga odatlanadilar. Bu esa insonning hayotga munosabatini ijobiy tomonga o‘zgartiradi.

2. Ijodiy fikrlashni rivojlantirish: Rasm chizish jarayoni o‘quvchilardan mustaqil fikrlashni, yangi g‘oyalarni o‘ylab topishni va ularni amalga oshirishni talab qiladi. Bu esa ijodiy fikrlash va tasavvurni kuchaytiradi. O‘quvchilar bir masalani hal qilishning turli yo‘llarini izlaydilar, o‘z dunyoqarashlarini kengaytiradilar va nostandart qarorlar qabul qilishga o‘rganadilar. Bu ko‘nikmalar ularga nafaqat san‘atda, balki hayotning boshqa sohalarida ham muvaffaqiyat qozonishiga yordam beradi.

3. Insoniylik va empatiyani targ‘ib qilish: Tasviriy san‘at ko‘pincha insonlarning his-tuyg‘ulari, kechinmalari va munosabatlarini aks ettiradi. San‘at asarlarini tahlil qilish orqali o‘quvchilar boshqalarning dunyoqarashini, kayfiyatini va his-tuyg‘ularini tushunishga o‘rganadilar. Masalan, qayg‘uli portret yoki shodlikka to‘la manzara ularda empatiya – boshqalarning holatini his qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Bu esa ularni hayotda yanada mehribon, bag‘rikeng va insoniylik fazilatlariga ega bo‘lishiga yordam beradi.

4. Ma‘naviy oziqlanish va ruhiy xotirjamlik: Rasm chizish jarayoni insonga ichki dunyosini ifoda etish imkoniyatini beradi. Bu jarayon ruhiy xotirjamlik va ichki muvozanatni ta‘minlaydi. Stress va hayotiy qiyinchiliklardan charchagan inson tasviriy san‘at orqali o‘z his-tuyg‘ularini tashqariga chiqara oladi va ijobiy energiya bilan to‘yinadi. Shuningdek, bu darslar o‘quvchilarni chidamlilik, sabr va e‘tiborli bo‘lishga o‘rgatadi.

Tasviriy san'at ustozlari nafaqat rasm chizish texnikasini o'rgatadigan, balki o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytiradigan, ularda go'zallikni his qilish qobiliyatini rivojlantiradigan va ijodiy salohiyatini shakllantiradigan muhim shaxslardir. Ularning faoliyati keng qamrovli bo'lib, bir necha asosiy yo'nalishlarni o'z ichiga oladi.

#### 1. O'qitish va metodika

Tasviriy san'at o'qituvchisining asosiy vazifasi — bu bilim va ko'nikmalarni o'quvchilarga yetkazish. Bu jarayonda ular quyidagilar bilan shug'ullanadilar:

Nazariy bilimlarni berish: Rangshunoslik, kompozitsiya, perspektiva, yorug'lik va soya qonunlari kabi fan asoslarini tushuntirish.

Amaliy mashg'ulotlarni o'tkazish: Akvarel, moyli bo'yoq, guash, qalam va boshqa materiallar bilan ishlash texnikasini o'rgatish.

Ijodiy fikrlashni rivojlantirish: O'quvchilarni mavzu tanlash, g'oyalarni shakllantirish va o'z qarashlarini san'at asarida ifoda etishga undash.

Individual yondashuv: Har bir o'quvchining qobiliyati va qiziqishlarini hisobga olgan holda, ularning ijodiy o'sishiga yordam berish.

#### 2. San'at targ'iboti va ko'rgazmalar

Ustozlar o'z shogirdlarining mehnatlarini namoyish etish orqali ularni yanada ruhlantiradilar. Ular turli ko'rgazmalar, tanlovlar va festivallarni tashkil etadilar. Bu tadbirlar o'quvchilarning o'z asarlarini keng jamoatchilikka ko'rsatishiga imkon beradi, ularga ishonch bag'ishlaydi va yangi yutuqlarga erishishga undaydi.

#### 3. Shaxsiy ijodiy faoliyat

Ko'pgina san'at ustozlari o'z ijodiy faoliyatini ham yuritadilar. Ularning shaxsiy asarlari o'quvchilar uchun namuna va ilhom manbai bo'lib xizmat qiladi. Ularning ijodi zamonaviy san'at tendensiyalari bilan tanishishga yordam beradi va o'quvchilarga haqiqiy ijodkor qanday bo'lishi kerakligini ko'rsatadi.

#### 4. Jamoatchilik va madaniy hayotda ishtirok

Tasviriy san'at ustozlari ko'pincha jamoatchilik hayotida faol ishtirok etib, san'at va madaniyatning targ'ibotchisi sifatida maydonga chiqadilar. Ular turli loyihalarda qatnashadilar, mahorat darslari o'tkazadilar va san'atning jamiyatdagi ahamiyatini tushuntirib beradilar.

Xulosa qilib aytganda, tasviriy san'at ustozlarining faoliyati o'quvchilarga texnik ko'nikmalarni berish bilan cheklanmaydi. Ular insonlarda estetik qarashlarni shakllantiradi, ijodkorlikka undaydi va ularni haqiqiy san'at asarlarini yarata oladigan shaxslar etib tarbiyalaydi. Ularning mehnati tufayli kelajak avlodda go'zallikka bo'lgan muhabbat va uni yaratish istagi shakllanadi. Tasviriy san'at saboqlari oddiy bir mashg'ulot emas, balki insonni har tomonlama kamolga yetkazadigan, uning ma'naviy-axloqiy rivojlanishiga hissa qo'shadigan muhim vositadir. U insonni insoniylik va go'zallikni qadrlashga undaydigan eng samimiy yo'ldir.

#### **FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI**

1. Borisov S.K. Tasviriy san'at va estetik tarbiya. - Toshkent: "O'qituvchi" nashriyoti, 2012.
2. Abdullayev R.X. San'at va ma'naviyat. - Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashriyoti, 2015.
3. Ibragimov O.T. Rassomlik asoslari. - Toshkent: G'.G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2018.
4. Karimova M.SH. Tasviriy san'at darslarining pedagogik imkoniyatlari. - Toshkent: "Fan" nashriyoti, 2019.
5. Ro'ziyev A.A. San'atshunoslik asoslari. - Toshkent: "Yangi asr avlodi" nashriyoti, 2021.
6. Mansur M. San'atning ijtimoiy vazifalari. - Toshkent: "Navro'z" nashriyoti, 2017.